

DokumentID

-

Ärende

Handläggare

Sten Kjellman

Er referens

M2008/1780/Mk

Tillhörighet

Datum

2008-08-15

Ert datum

2008-05-09

Miljödepartementet
Enheten för miljö kvalitet
103 33 Stockholm

Yttrande över skrivelse från Statskontoret angående försöksverksamhet med stöd ur Kärnavfallsfonden till vissa ideella föreningar

Statskontoret har på regeringens uppdrag utvärderat den försöksverksamhet med stöd ur Kärnavfallsfonden till vissa ideella föreningar som pågår under perioden 1 januari 2005 till och med den 31 december 2008. Utvärderingen har omfattat frågorna om medlen har använts på avsett sätt, vilken effekt stödet har haft samt om stöd fortsättningsvis bör utgå.

Det ekonomiska stödet, sammanlagt högst tre miljoner kronor per år, har utgått till vissa miljöorganisationer och opinionsgrupper för deltagande i det pågående samrådsförandet för ansökningar enligt miljöbalken och kärntekniklagen rörande slutförvaring av använt kärnbränsle. I huvudsak har stödet utbetalats till Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) och Miljörörelsens kärnavfallssekretariat (Milkas).

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har beretts tillfälle att yttra sig över Statskontorets utvärdering och förslag angående fortsatt stöd.

SKB:s grundläggande ståndpunkt är att en aktiv medverkan i samrådet av alla berörda grupper är önskvärd och nödvändig. Vår målsättning för samråden är att alla som vill engagera sig ska ges tillfälle till detta. Det gäller såväl allmänhet och organisationer som kommuner och myndigheter.

Planeringen för slutförvaret för använt kärnbränsle kräver en nära dialog med alla som på något sätt berörs av verksamheten. Ansökningshandlingar och MKB-dokument tas fram successivt. Det innebär att strukturen förtydligas och innehållet blir mer omfattande och detaljerat samt att justeringar sker löpande och i allt större detalj med hänsyn till bland annat vad som kommer fram i samråden. Dessa ger SKB möjlighet att ta del av ytterligare kunskap och synpunkter.

Statskontoret har genomfört en sakkunnig utredning som förmedlar en i huvudsak fullständig bild av försöksverksamheten. Statskontorets generella slutsats är att stödet har bidragit till aktivt deltagande i samrådsprocessen och till bättre kunskap. Man menar att stödet har medfört att frågan om slutförvaret fått en mer allsidig belysning samt att kvaliteten i samrådsprocessen har höjts.

Svensk Kärnbränslehantering AB

Box 250, 101 24 Stockholm

Besöksadress Blekholmstorget 30

Telefon 08-459 84 00 Fax 08-579 386 10

www.skb.se

556175-2014 Säte Stockholm

I tillägg till sin generella utvärdering redovisar Statskontoret också sina bedömningar i några särskilda frågor och lämnar förslag angående ett fortsatt ekonomiskt stöd. SKB:s synpunkter i några av dessa frågor redovisas nedan.

Statskontoret föreslår att ett fortsatt ekonomiskt stöd med samma högsta årliga belopp som det nu aktuella stödet ska utgå till och med 12 månader efter det att föreningarna har erbjudits tillfälle att komma in med remissynpunkter på tillståndsansökningarna till miljödomstolen. Det bör klargöras i förordningstexten att det är remissynpunkter till miljödomstolen som avses.

Utan att lämna några synpunkter på förslaget i detalj vill SKB i detta sammanhang hänvisa till synpunkter som vi i tidigare yttrande över stödverksamheten framfört mot förslaget. Vi finner det vara betänkligt att utsträcka verksamhetsutövarens kostnadsansvar för upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningar och för förfarandet med miljökonsekvensbedömning till att omfatta även andra deltagares kostnader samt att utsträcka detta till att omfatta delar av dessa organisationers kostnader i samband med den rättsliga prövningen. Förslaget innebär en risk för att principen att andra deltagare själva ska stå sina kostnader kan urholkas eller förlora sitt värde, också gällande andra frågor än slutförvaring av använt kärnbränsle.

SKB stödjer Statskontorets förslag om en förbättrad kontroll av att stödet används på avsett sätt och enligt gällande regler. I sammanhanget betonar Statskontoret att det så långt som möjligt bör säkerställas att stödet inte sparas eller används till att förbereda en eventuell överklagan. Man pekar på två möjliga sätt att förbättra kontrollen av hur stödet används. Det ena är att Strålsäkerhetsmyndigheten utser en revisor eller kontrollant som bevakar att stödet används på avsett sätt. Den andra möjligheten är att begära att föreningar som erhåller större stödbelopp genomför en så kallad utökad revision av hur stödet har använts. Det innebär att föreningarnas revisorer utöver sin vanliga revision, även kontrollerar och lämnar intyg om att stödet har använts på avsett sätt till Strålsäkerhetsmyndigheten.

SKB anser att det är viktigt att uppmärksamma att om stödet förlängs även till en period efter avslutat samråd i slutförvarsfrågan försvinner det primära syftet med stödet i nuvarande form, nämligen att täcka kostnader för att delta i samrådsförfarandet. SKB vill därför bestämt framhålla att det är nödvändigt att införa bestämmelser angående stödets utnyttjande som ger tydliga ramar för organisationernas med stöd bekostade verksamheter. Dessa bör avse deltagande i samråden och arbetet med remissvar i syfte att föra fram de frågor och synpunkter man vill att SKB ska beakta i arbetet med att utforma verksamheten. I den mån organisationerna önskar arbeta med direktinformation eller opinionsbildning bör detta som i alla andra sammanhang bekostas med egna medel.

Statskontoret föreslår ett sänkt krav på antalet medlemmar i stödmottagande organisationer med motiveringen att de föreningar som erhåller stöd då kan representera en bredare krets av allmänheten. Statskontoret föreslår att medlemskravet sänks från 2 000 till 1 000.

SKB har svårt att förstå den av Statskontoret framförda motiveringen för ett sänkt medlemskrav. På någon nivå måste en gräns sättas, och den bör enligt vår mening vara relativt hög. Det antal medlemmar som krävts för att kunna erhålla stöd ur Kärnavfallsfonden har under försöksperioden varit detsamma som krävs av ideella miljöorganisationer för att ha talerätt enligt miljöbalken. I förarbetena till miljöbalken (Prop. 1997/98:45, s 482) övervägdes vilka krav som skulle ställas på sådana organisationer. Regeringen hänvisade då till att ett stort medlemsantal tyder på att det finns god uppslutning kring organisationen och dess arbete och menade att minst 2 000 medlemmar skulle krävas. SKB anser att kravet på god uppslutning även fortsättningsvis bör vara tillämpligt för att erhålla stöd från Kärnavfallsfonden. Ytterligare en viktig anledning att bibehålla medlemsnivån är att ett större antal stödmottagande

organisationer skulle försvåra den förstärkta kontroll som både SKB och Statskontoret förordar. Sammantaget talar detta för att den nu gällande gränsen om minst 2 000 medlemmar bibehålls.

SVENSK KÄRNBRÄNSLEHANTERING AB

A large, stylized handwritten signature in black ink, appearing to read 'Claes Thegerström', is written over the printed name and title.

Claes Thegerström

VD